

5.1.8 Studijní zaměření Hra na cimbál

Studijní zaměření Hra na cimbál se uskutečňuje ve vyučovacích předmětech **Hra na cimbál**, **Hudební nauka**, **Komorní hra** a v nepovinném předmětu **Sborový zpěv**.

Charakteristika vyučovacího předmětu Hra na cimbál

Cimbál, jako nástroj melodicko – harmonický, umožňuje žákovi dobrou orientaci v rámci vedení a výstavby melodických linií a také harmonie. Vzhledem k tomu, že je cimbál začleněn převážně ve folklórním prostředí, má žák velkou možnost stát se členem folklórních muzik, těles a souborů. Tím se také přirozeně rozvíjí jeho schopnosti a dovednosti související s komorní hrou, zpěvem, improvizací, tancem a stává se tím také nositelem lidových tradic. Avšak vzhledem ke stále rostoucí popularitě tohoto nástroje, má žák dnes možnost uplatnit se téměř ve všech sférách umělecké i nonumělecké hudby. Cílem výuky je zvládnutí hry na nástroj v rozsahu umožňujícím soběstačné uplatnění, případně pokračování studia na středním stupni výuky.

Učební plán pro Přípravné studium I. stupně Hra na cimbál

Přípravné studium	1. ročník	2. ročník
Hra na cimbál	1	1
Hudební nauka	1	1
Sborový zpěv-nepovinný předmět	1,5	1,5
Celkem	3,5	3,5

Školní osnovy vyučovacího předmětu Hra na cimbál Přípravného studia I. stupně:

1. ročník

Žák:

- ovládá správné držení paliček
- orientuje se v cimbále v rozsahu od c1 po c2
- zahraje jednoduchou píseň z paměti

2. ročník

Žák

- ovládá správné držení paliček a sezení za nástrojem
- předvede základní princip úhozu
- hraje durovou stupnici a malý akordický rozklad v rozsahu jedné oktávy
- zahraje jednoduchou píseň a jednoduché cvičení z paměti

Učební plán pro I. stupeň Základního studia Hra na cimbál

I. stupeň základního studia	1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r
Hra na cimbál	1	1	1	1	1	1	1
Hudební nauka	1	1	1	1	1	-	-
Komorní hra	-	-	-	1	1	1	1
Sborový zpěv-nepovinný předmět	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Celkem	3,5	3,5	3,5	4,5	4,5	3,5	3,5

Pozn.: Komorní hra obsahuje tyto činnosti:

Hra na dva nástroje, Korepetice

Školní osnovy vyučovacího předmětu Hra na cimbál Základního studia I. stupně

1. ročník

Žák:

- ovládá základní návyky při hře – správné sezení, držení těla, správné držení paliček
- hraje pravou a levou rukou zvlášť
- orientuje se v cimbále v rozsahu od malého g po c3
- hraje vybrané durové stupnice podle svých možností, malý akordický rozklad
- zahraje jednoduché jednohlasé cvičení v G klíči
- předvede jednoduchou píseň nebo cvičení z paměti

2. ročník

Žák:

- kontroluje správné sezení u nástroje, držení paliček
- hraje levou i pravou rukou zvlášť i oběma rukama dohromady
- zvládá typy úhozů – pevný, uvolněný, dublovaný
- předvede pedalizační výměny
- hraje durové stupnice, akordický rozklad, obraty podle svých možností a schopností
- předvede hru se základní dynamikou
- ovládá jednoduchý dvojhlas
- zahraje jednoduchou jednohlasou nebo dvojhlasou píseň nebo cvičení z paměti
- předvede základní akordický doprovod

3. ročník

Žák:

- využívá při hře osvojené základní návyky, kontroluje vlastní držení a uvolnění těla a rukou
- zahraje dublovaný úhoz a legato
- ovládá hru tremola
- předvede trojitě arpeggio
- hraje v rozsahu malého c až c3
- zvládá pedalizační výměny podle zápisu, vlastního cítění
- hraje vybrané durové a mollové stupnice dle svých schopností a možností
- využívá dynamické výrazové prostředky (p, mf, f, crescendo, decrescendo)
- hraje v notovém zápise v G i v F klíči (po malé c)

4. ročník

Žák:

- hraje vybrané durové a mollové stupnice v celém rozsahu nástroje
- je schopen hrát akordy s obraty, tercie v rámci stupnic, arpeggio, staccato
- dokáže kontrolovat vyrovnanost úhozů
- hraje v různosměrném dvojhlasě
- doprovodí lidovou píseň jednoduchou harmonií
- je schopen hrát s jinými nástroji
- hraje skladby dle svých možností a schopností z paměti

5. ročník

Žák:

- hraje stupnice v dur a moll v celém rozsahu nástroje
- hraje tříhlasé akordy, rozložené akordy s obraty, tercie
- je schopen hrát velký rozklad a harmonickou kadenci
- dokáže hrát skladby různých stylových období z paměti

6. ročník

Žák:

- ovládá stupnice v dur, moll, chromatickou stupnici
- hraje sekvence, rytmické varianty
- předvede práci s tónem, dynamikou a barvou tónu
- dokáže transponovat jednoduché cvičení, lidové písně
- hraje skladby různých stylových období

7. ročník

Žák:

- samostatně řeší základní problémy nástrojové hry (paličkoklad, frázování, pedalizace)
- ovládá dynamiku, tempové rozlišení, frázování, agogiku
- samostatně nastuduje skladbu přiměřeně svým schopnostem a dovednostem
- dokáže hrát skladby různých stylů a žánrů
- transponuje doprovod k lidové písni

Učební plán pro II. stupeň Základního studia – Hra na cimbál

II. stupeň základního studia	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Hra na cimbál	1	1	1	1
Komorní hra	1	1	1	1
Celkem	2	2	2	2

Pozn.: Komorní hra obsahuje tyto činnosti:

Hra na dva nástroje, Korepetice

Školní osnovy vyučovacího předmětu Hra na cimbál Základního studia II. stupně

1. ročník

Žák:

- je schopen sluchové sebekontroly
- zvládá rychlé tempa, různou dynamiku, pedalizaci
- dokáže hrát z listu podle svých schopností a možností
- orientuje se v notovém zápise
- zvládá hru náročnějších skladeb podle svých možností
- je schopen využít získaných dovedností a rozlišit hlavní zásady při interpretaci skladeb různých stylových období

2. ročník

Žák:

- předvede hru s dynamikou a tempové rozlišení
- ovládá různé druhy pedalizace
- je schopen při interpretaci skladeb různých stylových období porovnat kvalitu tónu, dynamické a barevné možnosti nástroje
- interpretuje alespoň dvě přiměřeně obtížné skladby různých stylových období z paměti
- zná základní informace o vývoji cimbálu

3. ročník

Žák:

- zvládá kombinaci pizzicato a úhozu, flažolety, tremolo
- samostatně řeší paličkoklad a výrazové prostředky
- předvede práci na kvalitě a barvě tónu
- je schopen využít získaných dovedností a rozlišit hlavní zásady při interpretaci skladeb různých stylových období
- hraje technicky náročnější skladby

4. ročník

Žák:

- zvládá různé druhy úhozu
- svých dovedností a vědomostí využívá k samostatnému výběru studovaných skladeb
- samostatně přistupuje k práci na interpretaci skladeb – agogika, dynamika, kvalita tónu
- rozlišuje zásady artikulace při interpretaci skladeb různých stylových období
- samostatně nastuduje skladbu včetně paličkokladu, dynamiky a výrazových prostředků
- interpretuje alespoň dvě přiměřeně obtížné skladby různých stylových období z paměti
- pomocí technických cvičení nalézá řešení technických problémů ve skladbách

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Hudební nauka je uveden v kapitole 5.1.13 na straně 71.

Vyučovací předmět Komorní hra

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Komorní hra je uveden v kapitole 5.1.14 na straně 74.

Vyučovací předmět Sborový zpěv

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Sborový zpěv je uveden v kapitole 5.1.16 na straně 85.

